

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. X. Quid sit desperatio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

sed qui naturaliter consequitur illam apprehensionem & venerationem maiestatis diuinae iuxta dicta nu. 62. Quare hic actus potest produci vel ab habitu religionis, qui inclinat ad Dei venerationem; aut ab habitu humilitatis, prout ille sequitur diuersam considerationem.

D V B I V M X.

Quid sit desperatio

65 **A**lmainus tract. 1. moralium c. de spe, sub fine, putat desperationem posse consistere aut in solo actu intellectus, quo quis liberè & firmiter iudicat se non esse saluandum, aut in solo actu voluntatis, quo non vult saluari, etsi credat se de facto saluandum.

66 **Q**uidam alij apud Turrianum 2. 2. disput. 64. dub. 1. docent Primò, ad desperationem non sufficere actum voluntatis, quo quis non vult beatitudinem, nisi iudicet se eam non consecuturum. Quia spes necessariò requirit iudicium, quo iudicamus nos consecuturos beatitudinè: ergo desperatio requirit iudicium quo iudico me eam non consecuturum. Confirmatur, quia velle beatitudinem, quam non credis te affecuturum, non est spes: ergo nolle beatitudinem quam credis te affecuturum, non est desperatio.

67 **D**ocent Secundò, ad desperationem sufficere solum iudicium intellectus, quo quis liberè & imprudenter iudicat se non saluandum. videntur autem loqui de iudicio quo id omnino firmiter iudicat. Probat, quia tale iudicium auferit obiectum spei ac rationem eius formalem, & reddit iudicantem impotentem sperare; ergo est peccatum positiuè contrarium spei. vnde vltèriùs inferunt esse peccatum desperationis, adduntque in hoc solo consistere veram desperationem, non autem in actu voluntatis.

68 **S**ed hoc argumentum nihil probat, nam secunda illatio est aperte nulla. Optimè enim hæc consistunt, aliquod peccatum esse positiuè contrarium spei, & tamen non esse desperationem: nam aliàs præsumptio esset desperatio. Item certum est eum qui positiuè vult numquam sperare, peccare positiuè contra spem, & tamen secundum illos Auctores per hunc præcisè actum non desperat. Tertio, quia qui positiuè vult numquam credere Deo, peccat positiuè contra fidem, etsi nullum habeat iudicium fidei repugnans; & tamen talis non elicit actum infidelitatis: ergo similiter potest quis positiuè peccare contra spem, non eliciendo actum desperationis.

Similiter in argumento proprio parte allato, nego consequentiam. Nam simili ratione ex eo quod ad fidem necessaria sit voluntas, qua quis vult aliquid credere præcisè quia à Deo reuelatū est, probares ad infidelitatem necessariam esse voluntatem qua quis non vult Deo ita credere. Quod tamen non est verum: nam qui negat aliquem articulum, quem scit ab Ecclesia credi, est hæreticus, quatumuis habeat actu voluntatem credendi omnia quæ Deus reuelauit. Ad confirmationem, Respondeo eam nihil facere ad rem: nam etsi concedatur desperationem

Coninck de act. supernat.

non posse consistere cum iudicio, quo iudico me omnino consecuturum beatitudinem; inde non sequitur eam requirere iudicium, quo iudico me eam omnino non consecuturum: datur enim medium, vt ostendam n. 79.

Communior autem Theologorum sententia est desperationem formaliter consistere in actu voluntatis. Ita D. Thomas 1. 2. q. 40 a. 2. Caietanus ibidem. Valentia disp. 3. q. 7. puncto 2. Lorca 2. 2. sect. 2. disput. 16. & alij, qui omnes constituunt desperationem in quodam recessu à beatitudine siue bono sperando. Est tamè difficultas communiter non satis explicata, qualis hic recessus sit. Multi enim videntur dicere eum consistere in positiuà nolitone beatitudinis.

Sed hoc habet magnam difficultatem: videtur enim fieri non posse vt quis positiuè nolit esse beatus, cum ad hoc sit necessarium vt in beatitudine concipiat aliquam rationem mali, quæ in ea nequit concipi, cum ipsa essentialiter includat absentiam omnis mali. Hinc etiam ipsi damnati, quantumuis oderint Deum, tamen desiderant esse beati.

Dices Primò, Etsi quis beatitudinem formaliter aut in genere sumptam nequeat odisse, poterit tamen ex ignorantia, in ipsa Deivisione concipere aliquid mali, ideoque eam nolle. Sed contra Primò, videtur valdè difficile, eum qui aliquo modo scit quid sit Deus, aut quid sit eum videre, posse indicare sibi esse malum eum clare videre. Quid enim mali potest in eo concipi? hinc Vasquez 1. 2. disp. 39. nu. 7. expressè docet, fieri nullo modo posse vt quis nolit esse beatus aut non videre Deum. Secundò, etsi concedamus aliquos ex stupida ignorantia iudicare visionem Dei sibi esse malam, non poterunt tamè eam propriè desperare: quia ea sola desperamus, quæ nobis desideramus (nemo eum propriè dicitur desperare se fore miserum), qui autem iudicant beatitudinem sibi esse malam, adeoque eam nolunt, eam non desiderant.

Nec fatissimè dicere, quod beatitudo possit concipi partim bona, partim mala, & ita partim desiderari, partim odio haberi; quia inde non sequitur quod possimus eam simul absolutè odisse & desiderare: sed solum quod possimus in ea aliquid odisse, & aliquid amare. Nam si iudicemus nobis esse bonum eam etiam coniunctam illi malo habere, & ita eam absolutè desideremus, non possumus simul absolutè nolle eam habere: sed tunc solum possumus desiderare illud malum ab ea abesse. Quod si iudicemus melius nobis esse ea carere, quàm habere coniunctam cum eo malo, & ita eam absolutè nolimus habere, tunc non possumus simul eam absolutè desiderare.

His adde, saltem paucissimos esse, qui ex simili ignorantia possint concipere beatitudinem sibi esse malam, aut eam aliquid mali in se continere, ita vt possint eam positiuè ideo nolle habere: plurimos verò desperare qui ea ignorantia non laborant. vnde sequitur, desperationem non posse consistere in eiusmodi nolitone.

Dices Secundò, Multi concipiunt beatitudinè vt valdè difficilem, aut etiam impossibilem sibi

L 1 2

69 Desperatio est actus voluntatis. D. Thomas. Caietan. Valentia. Lorca.

70 Beatitudinè nemo potest odisse.

71

Vasquez

72

73

ad

ad acquirendum, & hac ratione sibi malam, atque ita eam nolunt & desperant. Respondeo quod beatitudo concipiatur ut difficilis vel impossibilis acquiri, non efficere ut ipsa iudicetur in se mala, aut minus desiderabilis; nec hoc potest esse ratio cur eam villo modo oderimus, aut nolimus. vnde etiam damnati quantumvis sciant eam sibi esse impossibilem, tamē eam maximē desiderant: sed solum efficit ut nō ametur efficaciter, siue ut eius persecutio iudicetur inutilis aut mala, ideoque odio habeatur. quæ multū inter se distinguuntur; sepē enim fit ut rem aliquam vehementer desideremus, & tamē nolimus eam villo modo prosequi, aut etiā ut eius persecutionē tamquam minus difficilē, aut omnino inutilem, aut etiam alijs bonis ardentius à nobis amatis contrariā oderimus. Et hanc omnes desperantes immediatē ac directē nolūt, & solum mediatē ab ipsa beatitudine recedūt, eāque aliquo modo fugiunt: non quidem eam secundum se absolutē nolendo, sed nolendo eam efficaciter prosequi, & fugiendo media quibus ad eam accedendum est. Et sic intellige D. Thomam supra docentem desperationem esse recessum à beatitudine. Vt autem hæc sint clariora,

76
Postumus a liquidamare cuius persecutionem odimus.

77
Qua ratione desperans recedat à beatitudine.

78
74
Quid desperatio significet.

79
In quo consistat.

80
75
Triplex deficitur à re alicuius persecutione.

Nota Primò, desperationem (ut patet ex ipso nomine, & communi sensu) significare quādam positivam, & omnimodā defectionem à spe, siue actum directē & immediatē repugnantē ipsi spei, quo omnino ab ea deficimus: quādiu enim aliquis non omnino deficit à spe, non dicitur absolutē desperare. Sicut igitur spes (ut ostendi disp. 19. n. 36.) formaliter consistit in efficaci desiderio boni amati, siue in actu voluntatis, quo hoc bonū efficaciter prosequitur: ita desperatio formaliter consistit in actu, quo quis positivē, directē, ac immediatē ab illius boni prosecutione penitus discedit. Confirmatur, quia cum desperatio significet actum directē ac immediatē contrariantem ipsi spei: item cum eiusmodi defectio ipsi spei inter omnes actus maximē directē & immediatē contrarietur, optimē in eo formalis ratio desperationis constituitur.

Nota Secundò, nos tam ab externa siue corporali, quā ab interna siue spiritali rei alicuius prosecutione tripliciter posse deficere. Primò, merē negatiuē, v. c. quiescendo non nihil in itinere, quo ad locū destinatū tendimus; aut non eliciendo, siue nolendo elicere actū spei, quando ad hoc non tenemur. Secundò, ex itinere nostro deflectendo, aut non nihil retrocedēdo, cū voluntate tamen postea illud prosequēdi. Item non eliciendo actum spei, quando ad hoc tenemur, aut etiā positivē nolendo tunc elicere actū spei, ita tamen ut habeamus voluntatem postea redeundi ad prosecutionem boni sperandi. Qua ratione etiam postumus dici vel retrocedere vel saltem à spe nostra deflectere per omne peccatū mortale. Tertio, prosecutionem nostri itineris aut boni sperandi penitus deserēdo. Et hac sola ratione dicimus nostram prosecutionē siue perfectionem absolutē deserere, siue ab ea omnino deficere. Secus est in prioribus duobus modis: nam in primo modo non possumus propriē dici deserere nostrā prosecutionem, sed solum ab ea actu continuanda non nihil cessare. In secundo

verò aliquo quidem modo nostrā prosecutionem deserimus, & ab ea verē deficimus, non tamen omnino: nam ratione propositi eam postea resumendi, ipsam aliqua ex parte secundum moralem estimationē continuamus. Et confirmatur, quia aliās omnis qui peccat mortaliter deberet dici omnino abicere siue deserere spem beatitudinis, quia in huius prosecutione retrocedit; illud autem est absurdum, quia sic omnis peccans mortaliter perderet habitum spei.

Ex his sequitur Primò, desperationem non posse consistere in actu intellectus, quo quis firmiter iudicat rem desideratam sibi esse acquiri impossibilem, aut se eam non consecuturum; quia hic actus non contrariatur directē & immediatē ipsi spei, sed solum indirectē, quatenus repugnat actui, quem spes necessariō supponit, scilicet iudicio, quo quis iudicat se posse rem desideratam consequi: quare si per impossibile fieret ut quis habens prius iudicium simul iudicaret se posse rem desideratam consequi & probabiliter consecuturum, posset hic habere verum actum spei, nec villo modo posset dici desperare. quæ essent falsā, si desperatio consisteret formaliter in illo iudicio: nam desperatio formaliter & per se immediatē repugnat spei, sicut odium amoris: & quicumque haberet se formalem actum desperationis, verē dicitur desperare, quantumvis per impossibile simul habeat actum spei; sicut si quis simul respectu eiusdem rei eliceret odium & amorem, diceretur verē simul eam rem odisse & amare.

Qui tamen eiusmodi iudicia circa beatitudinem liberē eliceret, eò quod culpabiliter redderet sibi actum spei omnino impossibilem, eius habitum in se ipsum perderet, ut patet ex dictis disp. 19. dub. 11.

Sequitur Secundò, desperationem non consistere in directā & expressā nolitione ipsius beatitudinis, aliōve voluntatis actu, quo quis hanc directē & immediatē secundum se fugiat siue oderit, quia, ut ostendi n. 70. eiusmodi actus aut vix, aut fortē nullo modo potest ab homine elici, cum tamen constet multos desperare. Item cum desperatione potest consistere absolutum desiderium beatitudinis, quod esset falsum, si illa consisteret in expressā nolitione beatitudinis, cum qua non consistit illud desiderium.

Sequitur Tertio, eam non consistere in prima aut secunda defectione à spe ex recentibus n. 75. quia cum his potest consistere vera spes, sicut cum alijs peccatis mortalibus; atque ad eò infertur eam consistere in tertia defectione, quia hæc absolutē, directē ac immediatē contrariatur actui spei.

Sequitur Quarto, resolutio propositi dubij, scilicet desperationem formaliter consistere in actu voluntatis, quo expressē statuimus nunquam amplius prosequi siue sperare beatitudinem, aliāve rem sperandam: quia huic actui propriē conueniunt, quæ ostendi supra ad desperationem requiri.

Dices, Eiusmodi nolitio non opponitur directē & immediatē ipsi actui spei: ergo non est desperatio. Antecedens probatur, quia ut vnus actus directē alteri opponatur, debet vterque

76
Desperatio non consistit in actu intellectus.

77
Desperatio non est nolitio beatitudinis.

78
Quid sit desperatio.

79

ver-

D V B I V M XI.

Quale iudicium praequiratur ad desperationem.

versari circa idem obiectum: quod hic non contingit; nam spes solum est volitio beatitudinis, dicta autem volitio non est nolitio beatitudinis, sed prosecutionis ipsius beatitudinis.

Ad argumentum, nego antecedens. Ad probationem, nego minorē: actus enim spei est etiam volitio ipsius prosecutionis beatitudinis: non solum quia omnis volitio libera virtute supra se ipsam reflectitur; adeo ut omnis qui liberè vult, velit se velle; sed etiam quia efficax in trerio finis est simplicita volitio medij necessarij: spes autē est efficax intentio beatitudinis, & huius prosecutionis siue ipse actus spei est medium necessarium ad eam obtinendam. Quare duo supra dicta actus per se directē dicunt quandam repugnātiā, ut in eodem subiecto simul consistant.

Sequitur Quinto, desperationem respicere duplex obiectum, scilicet rem sperandam, v. c. beatitudinem, & huius prosecutionem: respectu prioris habet rationem desperationis; respectu secundi habet rationem nolitionis: nam, ut ostendi supra, desperans beatitudinem hanc nullo modo propriē ac directē auerſatur, sed desiderat; ipsam verò prosecutionem non desperat, sed non vult, siue eam auerſatur.

Sequitur Sexto, ut quis desperet non esse necessarium ut ipse iudicet salutē aliamve rem desideratam sibi esse impossibilem, aut se eam non consecuturum: potest enim quis nullū eiusmodi iudicium eliciendo, sed solum apprehendendo beatitudinis prosecutionē valde difficilem aut contrariā suis voluptatibus, quas perditē amat, & non vult deserere, absolutē secum statuere nolle eam ampliū prosequi, sed se totum voluptatibus immergere: quo casu desperabit. Quare quod multi dicunt; desperationem supponere iudicium, quo quis iudicet consecutionem rei amatā sibi esse impossibilem, ut verum sit, impossibile debet accipi pro valde difficili, ut sēpē etiam in Scriptura accipitur: tale autem apprehenditur id quod non possumus consequi, nisi deserendo ea quae valde amamus: ab his enim videmur vobis non posse auelli.

Nota tandem, etiam, ut iam ostendi, desperatio propriē & formaliter consistit in solo dicto actu voluntatis, eam tamen necessariō connotare absentiam alicuius actus intellectus, scilicet iudicij, quo quis iudicat se rem amatam consecuturum; quia qui haberet tale iudicium, etiam rem omnino noller prosequi, tamen eam propriē non desperaret. Similiter spes formaliter quidem consistit in solo actu voluntatis, intrinsecē tamen connotat aliquem actum intellectus, quo res amatā iudicatur saltem probabiliter consequenda: qui enim nullo modo crederet se rem amatā aliquando consecuturum, etiam per possibile vel impossibile haberet efficax illius desiderium; tamen hoc non haberet rationem spei, nec ipse posset dici rem illam propriē sperare. quamvis nec eam propriē desperaret, ut patet ex dictis n. 76.

Cominck de act. supernat.

Hæc difficultas præcipuē proponitur Primò, ut videamus an desperatio possit esse sine hæresi: nam cum saltem secundum multorum sententiam sit hæreticum credere nobis salutem esse impossibilem, & desperatio videtur supponere tale iudicium; videtur supponere iudicium hæreticum. Secundo, ut sciamus quod sit obiectum formale desperationis. Quas difficultates varij fati perplexè tractant, ut videre est apud Turrianum 2.2. disp. 64. dub. 1. & 2. & Bañez ac Lorcam ibid. q. 20. a. 1. & 2. Sed ex dictis dubio 10. facilis est horum solutio.

CONCLUSIO I. Et si desperatio quandoque proveniat ex eo, quod quis iudicet salutem sibi esse impossibilem; tamen hoc non est necessarium, sed sufficit quod apprehendat se nunquā de facto futurum saluum, quantumvis iudicet se posse saluari, ac etiam de facto saluum fore, si diligenter gratiæ Dei cooperaretur. Itē sufficit quod apprehendat seriam prosecutionem salutis ob pranas suas inclinationes sibi esse valde difficile aut contrariā suis voluptatibus, quas perditē amat, nec vult deserere: singula enim hæc iudicia sunt nata aliquem excitare ut nolit ampliū beatitudinem prosequi, & patet duo posteriora non esse hæretica, imò possunt de facto esse vera, & sēpē talia sunt.

CONCLUSIO II. Obiectum formale, siue ratio mouens ad desperationem, quandoque est apparens inutilitas spei, siue quod quis iudicans consecutionem beatitudinis sibi esse impossibilem, aut se quidquid agat, nunquam eam consecuturum, apprehendat eius prosecutionem sibi omnino esse inutilem, ideoque eam auerſetur. Aliās est ipsa difficultas, quam quis in prosecutione beatitudinis experitur, nimiumque apprehendit. Aut etiam contrarietas, quam hæc prosecutio habet cum voluptatibus quas ipse amat.

Ex quibus sequitur Primò, desperationem posse nasci ex amore variorum peccatorum quibus quis nimis afficitur; sēpē tamen nasci aut ex infidelitate, quia quis credit sua peccata esse maiora misericordiā & bonitate Dei; aut ex pusillanimitate aut acedia, quando hominem tædet tot difficultates in prosecutione beatitudinis occurrentes superare. vide D. Thomam 2.2. q. 20. a. 4.

Sequitur Secundo, desperationem ex natura sua esse grauius peccatum, quam sint peccata contra virtutes morales, quia repugnat virtuti theologice, & magis à Deo auertit. Est tamen leuius odio Dei, quod directē aduersatur bonitati Dei, & grauiſsimam ei infert iniuriam, Item esse leuius infidelitate, quia hæc directē auertit nos à veracitate Dei, & hunc facit mendacem, adeoque Deo valde iniuriosa est. Desperatio autem non auertit nos directē à Deo: nam, ut ostendi nu. 70. & 74. desperans non auerſatur ipsam beatitudinem secundum se, sed hanc

L1; de si.

80 Desperat propriē beatitudinem, qui eius prosecutionem non vult.

81 Non omnis desperans iudicat beatitudinem sibi esse impossibilem, aut se eam non obtenturum.

82 Desperatio necessariō connotat absentiam alicuius iudicij.

83

Turrian. Bañez. Lorca.

84

85 Obiectum formale desperationis.

86

D. Thomas.

87 Quantum sit peccatū.

76

77

8

9